

- ביום ה', 11.9.58, נחקימה ישיבה שבועית שלחמטה. אחרי הישיבה בא אצלי חזני, לפי דבריו "במחתרת". מה יהיה? הם מוכנים להשלים עם סידורי העבודה, אולם למען יוכלו לשוב יש להבטיח רשום ילדי נשואי הערובה. אמרתי לו עוד לא דגו על כך בועדה השלושה, אבל עלי להגיד לו דבר אחד: אחנגד למחן שלטון ממלכתי נוסף לרבנים - גם אם אסכים לרשום ילדים לפי החלטה. נחבר שרבנים מנצלים שלטונם שקיבלו מהעיריה ומורידים כבוד המסורת וחרבנות בעיני רבים. חזני רואה הסכנה בחיולם באוטוריזציה, והורה שהופעת אונא בכנסת בוויכוח המדיני לא הוטיפה לו כבוד, אבל לא רצו שיופיע מי שקרוב לחרות בעיניו אלה.

- כארבע אה"צ חרצתי בישיבת מרכז הסלבה (לפי החדר המלא בקומה העליונה של חוה"פ היו בישיבה לא רק חברי המרכז, כי החדר היה מלא) על בעיותינו המדיניות. ציינתי כי החלטה העצרת חסיוחדת על חובת כל מדינות או"ם לכבד הרבנות ושלמותן הארצית של כל המדינות - היתה לפני כעשר שנים מעוררת אצל רוב העם שמחה בצעד לשלום ולבטחון, עכשיו ראו בהחלטה פגיעה בנו (אנשי חירות ושאר חלקי האוטוריזציה) וגם אנשי אח"ע.

אם כי אני שותף לזלזול במור בהחלטות או"ם - לא הייתי גם לפני עשר שנים שותף ליראת-הכבוד מהחלטות או"ם, וגם לא האמנתי בכוח החלטות 29.11.47 להקים מדינה יהודית, וידעתי שרק הכוח יכריע במקרה זה. אולם ידעתי שלא הכל יעשה הכוח, ובישיבת מועצת המדינה ב-29.9.48, אחרי ההסוגה השניה, ולפני כנוס העצרת באירופה לדון על חכנית ברנדוט, קבעתי מספר הנחות-יסוד לבני מדינות החוץ שלנו, שבעיקרן הן נכונות גם עכשיו. רבים חלו תקוותיהם רק בהסברה באו"ם ובבירות שונות, ומעטים רק בכוחנו הצבאי. חלקי גם על אלה וגם על אלה.

1) הנחה ראשונה ועיקרית שקבעתי אז: אנו עומדים לפני מערכה משולבת, גם צבאית וגם מדינית, ויש חלוח הדדיה בין שתי המערכות, ואין להניח שרק גורם אחד מאלה יכריע סופית בהקומה זו.

2) הנחה שניה: במערכה שלנו יש לראות שני מעגלים של אינטרסים: מעגל קטן אנו ושכנינו הערבים, מעגל גדול - העולם כולו. בשני המעגלים יש התרוצצות והתנגשות אינטרסים.

3) אילו היה רק המעגל הקטן, והגדול לא היה מעורב וסתערב בדבר, כי אז הגורם הצבאי בלבדו היה מכריע. הערבים האמינו שכוחם הצבאי יכריע, וחשבונם הצבאי היה מוטעה.

4) בימים החם קבעתי שעדיפותנו במערכה הצבאית גדולה מעדיפותנו במערכת המדינית, ומאזן הכוחות בעולם אינו לסובחנו, ולכן אין לסמוך על המערכה המדינית בלבד, אבל גם המערכה הצבאית, הגם שהיא יכולה להיות לסובחנו, ואולי משום כך, לא תכריע לבדה את הכף, כי יש כוחות עולמיים שלא יתנו זאת.

5) טעות היא לחשוב כי המעגל הגדול מתחלק בשטחות לשניים: מזרח ומערב. המזרח הוא מקשה אחת. אבל המערב אינו אחד - מבחינתנו אנו. ויש להבחין בין ארה"ב ובין אנגליה, בין אנגליה ובין צרפת, וגם בין אמריקה ואמריקה.

6) עלינו להבחין בין דברי הממשלות והמדינאים בשאלת א"י ובין נכונותם ויכולתם להפעיל הכוחות העומדים לרשותם - לטובת העמדה המוצהרת. אלמלא ידענו להבחין הבחנה זו - אולי לא הייתה קמה מדינת ישראל, כי גדולים ותקיפים התנגדו להקמתה. או"ם החליטה על הקמת שתי מדינות, ולא מנעה מהערבים להרוס בכוח המדינה היחודית. או"ם החליטה על גבולות וירושלים - ואנו שנינו אותם למעשה.

7) אין אנו חופשיים לגמרי בשימוש בכוחנו הצבאי. גם מדינות אדירות אין להן חופש גמור בשטח זה, אבל אסור לנו להסתלק מראש ובכל ההנאים משימוש בכוחנו הצבאי, אם כי חירותנו בשטח זה היא מוגבלת.

8) פתרון רצוי בגליל (חלקו היה אז עדיין בידי הערבים), במסדרון לירושלים, בעיר ירושלים ובנגב לא יבוא ע"י הגורם המדיני בלבד. המצרים חנו אז בקו אשדוד-פלוגה-בית גוברין ויחזיר הקוים אם לא יעשה על ידינו בכוח צבאי ספק אם יעשה.

הנחות אלה נתאמתו כולן ע"י המאורעות שבאו אחר כך: במערכת אוקטובר נגד המצרים בדרום וקואקצי בגליל. במערכת דיצמבר-יאנואר נגד המצרים בנגב, בהעברת הכנסת והממשלה לירושלים - שבכל המפלגות היה על כך וויכוח חריף, כשאום החליטה בדצמבר 1949 על בינאום. חכנית ברנדוס במלה הודות לכיבושנו. גבולות ישראל נקבעו לא לפי החלטת או"ם ב-29.11.47, וירושלים חיתה לבירת ישראל, אם כי שר החוץ, אבן וחברים רבים בספלגתנו ובשאר המפלגות התנגדו להעברה.

מאז חלו שינויים רבים במצבנו המדיני, גם לרעה וגם לסובה. לרעה: הורחקו סיכויי השלום, שנראו לאחר כריחת הסכמי שבינתח הנשק כאילו קרובים. ההגבשה שנאת הסכנים ותשוקתם להרוס את ישראל. הוחמר מצב בטחוננו. אויבינו מזדיינים בעזרת רוסיה (וגם בעזרת המערב); הופיע מוקד אישי לחנועה הערבית - בטאל עד אל נאצר. הוקמה קע"מ, הפיכה בעיראק, ערעור ירדן, המתיחות בלבנון, נחגברה המתיחות העולמית, הופיעה סין כגורם בינלאומי אקטיבי; נתישן הנשק שהיה בידינו במלחמת הקוסמיות - הרובים, המטוסים, החוחחים של אז אינט ראויים לשימוש, והחדשים יקרים וקשה לרכושם.

לטובה: השתכלל צבאנו, וצה"ל הוא עכשיו מחצבאות הסובים (לא הגדולים) בעולם, וחוא מעלה קרן ישראל. הזמן שעל לסוכחנו לא רק בשטח העליה (רבות של מיליון יהודים) וההתישבות (יחוד יפו, לוד, רמלה, ישוב חדרום, התחלת יחוד נצרת), אלא גם בבעית ירושלים, גבולות ופליטים. אין עוד מערערים (במערב לכל הפחות) על הגבולות, כל השגרירים באים לירושלים בכל הזדמנות, ואחרים ברים בירושלים, ובמערב גברה ההכרה שהפליטים יש לישב בארצות ערב. נעשינו לגורם בינלאומי, ולא רק נושא לדיונים בינלאומיים. רכשנו ידידים ארח"ב עוזרת עזרה חפזית, הפעם סוכנה גם לתח נשק. הבטחנו שלומין מברטניה שסייעו למיתוח הארץ. רכשנו ידידות צרפת לפני שנתיים ורבע - ועזרה איפשרה נצחוננו במערכת סיני. יש חזוזה ביחס אנגליה, ואולי גם באיטליה. נגנזה תכנית גילדהול. מבצע סיני העלה קרן ישראל באירופה, באפריקה וגם באסיה. באפריקה ובאסיה - למרות אי-הרצון שנתגלה בשעת מעשה. פתחנו נמיב ים סוף ליבשה אפריקה ואסיה, והנפט זורם מאילם לחוף ים התיכון. ביטלנו האזור המפורז בניצנה, שיש לו ערך איסטרטגי רב. מרצנו חופת בנדונג. ויש לנו ידידים באסיה, ורוב מדינות אפריקה העצמאיות הן ידידות לישראל. ממדינה המפתייעה על ידי אחרים ועוד נסתייע, נחפכנו גם למדינה המסייעת לאחרים: בבורמה, בגאנא, בליבריה, בסודן, בחבש, ועוד.

קרננו עלתה מפני: 1) גבורה צה"ל, 2) התישבות העובדים (קבוץ ומושב), 3) הסתדרות העובדים, 4) הישגי המדע בישראל, 5) כושר המעשה שלנו כחרושה, בספנות, ובחקופה, 6) כיבוש השממה, 7) קליטה המוני עולים, מיזוגם ותעלאתם החרבותית והחברתית, 8) יציבותנו ועצמתנו המוסרית בחוף סביבה מעוררת ומושחתת.

יש תקווה לתמורות מרחיקות לכת במזרח התיכון. נגד מצרים על
24 מיליון חושביה, סוריה (4 מ.א.), עיראק (6), סעודיה (6-7), לבנון
(1.5), ירדן (1.5), חימן (4.5), בס"ח 48 מיליון ערבלים - יחכן ליכוד
של ישראל (2), חרכיה 25, פרס 22, חבש 20, (ואולי סודן 10 מ.א.), חידוק
קשרינו עם מדינות אלה יחזק מעמדנו המדיני גם באירופה וגם בארה"ב
ובאמריקה הלטינית.

ושלוש הקווים היסודיים שציינהי הסבוע בכנסת: שמירת סטטוס קוו,
הגברת כוונותנו הבטחונית, רכישה ידידים - הראשון מוטל בספק, השני
מתקדם במידה לא קטנה, ולשלישי יש סיכויים טובים.

- לא נתקיים וויכוח אחרי ה רצאתי, כי שאול הכניס סיד ענין סו"ב,
ואולי לא היה על מה להתווכח.